

סוללים דרך

בונים חירות תודעתית

חוברת מאמרים

מי אנחנו?

'סוללים דרך' הינו מיזם העוסק בתודעה והסברה שהחל לפני מספר שנים לאור הצורך להבין את המתרחש במרחב הציבורי באופן ענייני, ללא משוא פנים ומתוך שיח בוגר ומקצועי.

לאט לאט הצטרפו למיזם אנשים רבים, עד שכיום הקהילה הגיעה לכ-17 אלף חברים (!) שמקבלים מאמר בכל יום.

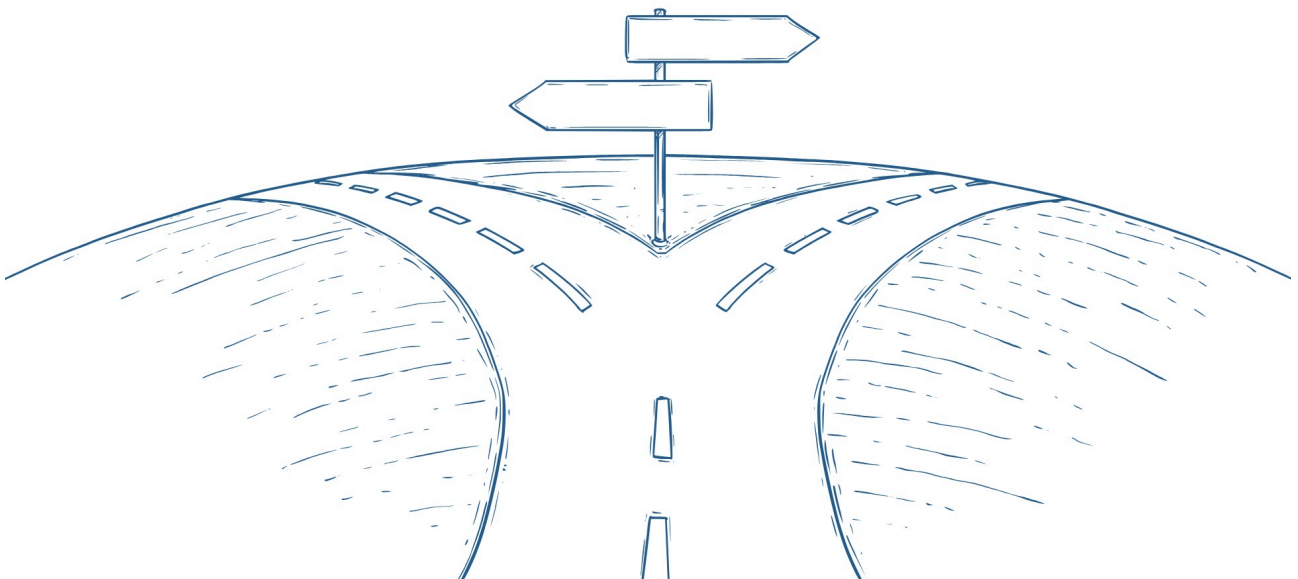
ב'סוללים דרך' אנו נוהגים לומר ש'אין לך דבר פרקטי יותר מתיאוריה טובה'.

כלומר, המיזם מאפשר לתחושות האינטואיטיביות הפשוטות של רבים, לעבור מתחושות בטן להמשגה ברורה ולתודעה סדורה. רק אדם כזה הופך להיות 'אקטיביסט' מדויק הפועל בהתאם לרוח לאומית, ציונית ויהודית.

אנו משתדלים לסקל את אבני הנגף מנהר החיים הישראלים על מנת לסייע בענווה לספינה הלאומית לנוע בבטחה ובגאון.

תגובות: ooffice@solelim-derech.co.il

להפצת החוברת: דניאל 052-757-5290

מעבר לחוק הגיוס: כשהשיח הציבורי מאבד צלם אנוש

איתי אסמן 🖊️

כשדמוניזציה של קבוצה שלמה הופכת למותר, השנאה מוצאת לה לגיטימציה

א. הסרטון שהעלתה כתבת חדשות 12, ענבר טוויזר, לרשתות החברתיות, לא היה סתם עוד רגע של 'מעידה' עיתונאית. בתיעוד נראים שני נערים חרדים, שביקשו בתמימות ובנימוס להתרים כסף עבור הכנסת כלה, כשהם עומדים מול מצלמה ולעג מצמרר. טוויזר ובעלה בחרו להגחיק אותם, לשאול אותם בציניות מדוע אינם משרתים בצבא, ולצחוק על חשבונם. את כל חבילת הלעג הזו העלו לרשת לעשרות אלפי העוקבים.

אך תהיה זו טעות להתמקד אך ורק בטוויזר עצמה. היא אינה הסיפור, אלא רק הסימפטום. סרטון השנאה הזה הוא תמרור אזהרה בוחק לחברה הישראלית, המעיד על תהליך עומק מסוכן: איבוד מוחלט של דרך ארץ והפיכת הוויכוח על גיוס החרדים מדין ענייני למסע דמוניזציה שבו הותר הרסן.

יודגש: מותר ואף חובה לדון באופן נוקב, אך לא לגיטימי לשנוא וללעוג, בוודאי לא לנערים חפים מפשע.

ברגע שקבוצה שלמה מאבדת את הפנים האנושיות שלה בעיני הציבור, הדרך ללעוג לילדיה קצרה מאוד

ב. המחנה הליברלי והסובלנות הסלקטיבית במשך שנים התרגלנו לשמוע מהמחנה הליברלי בישראל על חשיבותן של זכויות אדם, כיבוד האחר וקבלת השונה. והנה, כשמדובר בנערים חרדים, כל הערכים הללו מתאדים.

לו היה מדובר בילדים מכל מגזר אחר – ערבי, אתיופי, עובדים זרים וכו' – שהיו סופגים לעג פומבי כזה מצד עיתונאית, התקשורת הייתה רועשת. היינו שומעים על 'בריונות', על 'פגיעה בחסרי ישע' ועל 'גזענות'.

אך כשמדובר בחרדים, הכל מותר.

מדוע? **משום שבשנים האחרונות עבר המגזר החרדי תהליך של דמוניזציה תקשורתית ותודעתית חסרת תקדים.**

החרדי אינו נתפס עוד כבן אדם עם שאיפות רוחניות, כמי שחי בצניעות ומקדיש את חייו לערכי התורה, אלא כ'מוצץ דם', כנהנתן אינטרסנטלי שכל מעייניו הם ג'ובים ותקציבים.

ברגע שקבוצה שלמה מאבדת את הפנים האנושיות שלה בעיני הציבור, הדרך ללעוג לילדיה קצרה מאוד.

התפיסה המעוותת הזו היא שנאת החינם האמיתית של דורנו

ג. חטאה של הציונות הדתית

מצער לראות שגם חלקים בציונות הדתית נפלו למלכודת זו. המגזר שחרת על דגלו את השילוב של 'תורה עם דרך ארץ', שמדבר תדיר על 'אהבת ישראל', נסחף לקמפיין הגיוס הנוכחי בצורה שאיבדה את המצפן המוסרי. במקום לנהל ויכוח אידיאולוגי עמוק על חובת השירות ועל ערך לימוד התורה, בחרו גורמים מסוימים לרכוב על גלי השנאה, להגחיק את הציבור החרדי ולהציגו כעברייני. היכן אותם רבני אתיקה וארגוני מילואים כשמדובר בהלבנת פני ילדים ברבים? מדוע אינם תוקפים בחריפות את המאורע המזעזע? הביטויים 'אהבת חינם' ו'מוטב שניכשל באהבת חינם' הופכים לסיסמאות ריקות אם כשמדובר בחרדים אי אפשר להכיל אותם בשם אידיאל האחדות ואהבת החינם.

לו דתי-לאומי היה נוהג כך כלפי איש שמאל, היו נשלפים מיד מדרשי חז"ל על קמצא ובר קמצא ועל שנאת חינם שהחריבה את הבית. בעיתונות השמאל היו מגיעים כל מיני גורמים להתראיין ולומר שזה מאורע חמור שאינו מייצג את כולם. אך כשהתוקפת היא עיתונאית חילונית, אז מדובר ב'מעידה' חד פעמית ולא במשהו מערכת.

טוויזר בעצמה ניסתה להסיט את הדיון: 'בעלי היה במילואים', 'זה היה ביום הזיכרון' וכו'. כאילו הכאב האישי מצדיק אובדן צלם אנוש כלפי נערים.

ד. שנאת חינם בתחפושת של אידיאולוגיה

הוויכוח על הגיוס הוא ויכוח חשוב ולגיטימי. מותר ואף צריך לדון בחלוקת הנטל ובחובות האזרחיות. אבל הדיון כבר מזמן אינו ענייני. הוא הפך לקרדום לחפור בו עבור מי שמבקשים לסכסך ולפרק את החברה הישראלית.

הסרטון של טוויזר הוא הוכחה לכך שהגענו לשפל מנטלי. היא העלתה אותו לרשת החברתית שלה כי היא חשבה שתקבל מחיאות כפיים בקמפיין 'הכה בחרדי'. כשמקדשים את הערך הצבאי מעל כל ערך אנושי בסיסי, התוצאה היא שנאה שמצדיקה את עצמה.

חשוב להבין: שמאלנים, כך נדמה בשיח הנוכחי, לעולם אינם חוטאים בשנאת חינוך – תמיד יש להם סיבה מוצדקת לכל התנהגות בעייתית.

רק החרדים או הדתיים הם אלו ש'מחריבים את הבית'.

התפיסה המעוותת הזו היא שנאת החינוך האמיתית של דורנו.

עלינו לעצור ולעשות חשבון נפש עמוק.

חברה שמאפשרת לאנשי תקשורת לבייש נערים צעירים בשל לבושם ואמונתם, היא חברה

שמאבדת את עמוד השדרה המוסרי שלה.

הגיע הזמן להחזיר את הדין התקשורתי לפסים של דרך ארץ. לגיטימי לבקר בחריפות, אך לא ללעוג ללא סיבה רק בגלל השתייכות למחנה החרדי.

המלכודת שמאחורי 'ברית המשרתים': מי האדון ומי המשרת?

איתי אסמן 📌

כשהחזקים מחלקים תפקידים, תמיד נמצאים מי שנועדו רק לשרת – לעולם לא להוביל

1 מהי דמוקרטיה?

לאחרונה התבשרנו על חזונו ה'דמוקרטי' של יאיר גולן, יו"ר מפלגת הדמוקרטים. הוא הצהיר כי עם כניסתו לממשלה, יפעל לפיטוריו של ראש השב"כ דוד זיני ולסגירתו של ערוץ 14, בטענה ש"זה לא ערוץ תקשורת". מעבר לשאלה המתבקשת, כיצד אדם המניף את דגל הדמוקרטיה מבקש להשתמש בכוח שלטוני כדי לסתום פיות ולערוף ראשים מקצועיים שאינם מיישרים קו עם תפיסתו, נחשף כאן עומק תודעתי מטריד הרבה יותר.

עבור גולן וחבריו לשמאל הרדיקלי, 'דמוקרטיה' איננה ריבונות הרוב. היא איננה שלטון העם באמצעות נבחריו. עבורם, דמוקרטיה היא סט ערכים ספציפי ונוקשה, כפי שהוא נתפס בעיניהם בלבד. מי שנמצא מחוץ לסט הערכים הזה, גם אם הוא רוב הציבור, אינו לגיטימי. **אך הסיפור האמיתי אינו רק ההגדרה המעוותת של דמוקרטיה, אלא המושג החדש-ישן שצף מאז פרוץ המלחמה: 'ברית המשרתים'.**

2 המשרת, האדון ומה שביניהם

המושג 'ברית המשרתים' נשמע לכאורה מוסרי וצודק. הוא מבקש ליצור שותפות בין אלו הנושאים בנטל, אלו הנלחמים ומקריבים. הוא מעמיד את ה'משרתים' מול המשתמטים ש'מוצצים את הכספים'. אך כשבוחנים את המושג הזה לעומק, חייבים לשאול את שאלת היסוד: משרתים את מי? ומי האדון שאותו משרתים? **בעבר, המושג 'משרת' היה ברור – משרתים את המדינה והעם.** המדינה הייתה הערך העליון, האושר היהודי הקולקטיבי שביטאו דורות רבים. אך היום, בשיח המיוצר על ידי האליטה הישנה, המושג 'משרת' בא לקבע מעמד חברתי.

הוא בא לומר לציבור הדתי והמסורתי: "אנחנו מקבלים אתכם כלוחמים, אנחנו אוהבים אתכם כשאתם מתים על קידוש השם, אבל אתם תמיד תהיו בדרגת משרתים. אנחנו נהיה האדונים, אנחנו ננהיג, ואתם תהיו אלו שמבצעים".

זוהי מדיניות של 'פנקס אדום' מודרני.

האליטה החילונית-אשכנזית-ליברלית תופסת את עצמה כבעלת הבית הטבעית על מוקדי הכוח: מערכת הביטחון, המשפט, האקדמיה והתקשורת.

מבחינתם, דוד זיני יכול להיות ראש שב"כ כל עוד הוא "משרת" את המערכת הישנה, אך ברגע שהוא נתפס לשיטתם כמייצג תודעה אחרת, הוא הופך למטרה לפיטורין.

3 מקרה הבוחן: הרב זרביב והקונסנזוס המזויף

הדוגמה המובהקת ביותר לכך היא הסערה סביב הדלקת המשואה של הרב זרביב.

הרב, שנלחם מאות ימים, עזב משפחה ופיתח שיטות לחימה מצילות חיים, נתקל בהתנגדות עזה מצד גורמים בשמאל הרדיקלי והדתי-ליברלי. הטענה הייתה שהוא "לא בקונסנזוס". המסר היה חד וחלק: הרב זרביב יכול להילחם ולדמם עבורנו – שם הוא 'משרת' מצוין. אבל ברגע שיש מי שמבקש להעניק לו הכרה ציבורית, ברגע שהוא עומד בקדמת הבמה כדמות ייצוגית, הוא הופך ל'שנוי במחלוקת'.

גם בבחירת הרב הראשי לתל אביב אחד המועמדים היה הרב אלגאזי, תלמיד חכם, סא"ל במיל' שעשה מאות ימי מילואים, אך כל ארגוני ה'מילואימניקים' והמפלגות שחרטו על דגלם את 'ברית המשרתים' נכנעו לקומבינות פוליטיות שבהן השירות הצבאי פתאום לא מהווה שיקול לתמיכה. שוב, הם אוהבים רבנים בדרגת משרתים ולא חלילה בתפקידי מפתח.

4 קמפיין הגיוס ככלי לשימור האליטה

אנו נמצאים בתקופה היסטורית של חילופי אליטות.

תהליך טבעי המתפתח בכל אומה. המבנה הישן של מפא"י, ששלט בכל צמתי ההשפעה, הולך ומתפורר. **הקמפיין האגרסיבי סביב גיוס החרדים וברית המשרתים' הוא למעשה קמפיין הישרדות של האליטה הישנה.**

הם לוקחים טענה נכונה ומוצדקת כשלעצמה: הצורך של החרדים לקחת חלק בנטל, ומשתמשים בה כקרדום לחפור בו כדי להשאיר את הדתיים בתודעת 'משרתים'.

הם אומרים לדתי הלאומי: "הנה, החרדי לא משרת כמון, בוא נעשה ברית נגדו". במקום שהדתי יגיד "אני מבקש להיות שותף להנהגת המדינה", גורמים לו לומר "אני אהיה גלגל, וגם החרדי חייב להיות גלגל".

אך אף אחד לא שואל – "מי הנהג?"

התשובה של יאיר גולן וחבריו היא: "אנחנו הנהג! אתם תמשיכו לשרת, תמשיכו להילחם, אבל אנחנו נחליט איזה ערוץ תקשורת תראו, מי יהיה ראש השב"כ ואילו ערכים ייחשבו לדמוקרטיים."

הם מנסים לייצר תודעה שבה אם דתי יהיה 'אדון' (כלומר, מנהיג), התוצאה תהיה בהכרח 'אלימות מתנחלים' או 'משיחי קיצוני'.
הם מסמנים את ההנהגה הדתית כבלתי מוסרית מראש כדי להשאיר אותה בעמדת המשרת הנצחי.

5 סיכום: עדכון גרסת הפעלה לאומית!

הגיעה העת להסיר את הלוט מעל המושג 'ברית המשרתים'.

ברית אמיתית היא ברית של שווים, לא ברית שבה צד אחד מספק את הדם והצד השני מספק את הפקודות והתודעה.

אם הייתה כנות במאבק הזה היינו אמורים לראות קמפיינים שלמים למען קידום תפיסת עולמם של דתיים המשרתים בצבא ומבקשים להשתתף בהנהגה. אך לא כך היא.

המאבק הנוכחי הוא על הזכות של הציבור המאמין, הדתי והמסורתי לא רק לשרת בצבא, אלא להוביל את המדינה.

לא להיות רק הלוחמים בשטח, אלא גם השופטים בעליון, המנהלים באקדמיה והעורכים בכלי התקשורת המובילים.

תמו ימי העבדות והכניעה.

לא נסכים למציאות שבה אנחנו רצויים רק כשאנחנו בדרגת 'משרתים'.

חילופי האליטות הם תהליך בלתי נמנע.

התהליך הזה ייעשה בטבעיות, בעוז ובענווה של מי שנושאים בגאון על גבם את האומה ומעריצים את מורשתה ועתידה.

בידינו הדבר!

אשליית השמאל הדתי: טקטיקת קירור האמבטיה ופירוק ה'ברית היהודית'

בן יעקב סבו 📌

כשמי שמצהיר על שייכות למחנה מסוים פותח כל משפט ב'כן, אבל' – הוא כבר אינו שייך לו. הניסיון לרצות את כולם אינו סימן לבגרות מוסרית, אלא לאובדן עמוד השדרה

א. ה'ברית היהודית'

הלב הפועם של החברה הישראלית נשען על ה'ברית היהודית' – שותפות טבעית ועמוקה בין מסורתיים, חרדים, דתיים-לאומיים וחילוניים-לאומיים.

זוהי ברית המקיפה חלקים נרחבים בעם, אשר חולקים הערצה למסורת, ליהדות, לשורשים, ללאומיות, למשפחה ולישראל, ורואים חשיבות בזהותה הלאומית והיהודית המובהקת של המדינה.

בתוך הציבורים המרכיבים את הברית הזו ישנם אורחות חיים שונים ברשות היחיד, אך ברשות הרבים המכנה המשותף רחב מאוד וכולם משתפים פעולה.

מי ששייך ל'ברית היהודית' שואף למדינה יהודית, ששיטת המשטר שלה היא דמוקרטית, המנהלת מדיניות חירותית ומבוזרת בענייני פנים.

מולו ניצב מחנה אחר, קטן בהרבה, השואף למדינה פרוגרסיבית, ששיטת המשטר שלה היא אוליגרכיה משפטית ופקידותית, המנהלת מדיניות ריכוזית ולוחמנית כנגד רצון העם. אני גם הייתי חלק מהמחנה הזה בעבר. לא נחמד שם.

מותר וצריך לשאול בתוקף – מה המסר שמנסה להנכיח לנו מי שקבע את המיסגרות האלו?

ב. הרטוריקה של "אני איש ימין, אבל..."

אל מול ברית זו פועל בשולי המחנה זרם המכונה "השמאל הדתי" – קבוצה המטשטשת את הזהות הזו מבפנים.

חשוב להבהיר: זרם זה אינו מייצג את ה'ברית היהודית', והניסיון המתמיד של גורמים שונים לרצותם ולפייסם הוא ניסיון עקר, מסוכן ונידון לכישלון.

שיטת הפעולה המרכזית של חוגי השמאל הדתי אינה מתבטאת בעימות חזיתי וישיר נגד ערכי הימין והיהדות, אלא באומנות של "קירור האמבטיה".

הם מופיעים בזירה הציבורית במתק שפתיים ובאצטלה של מורכבות מוסרית כביכול. בכך, מבלי שאמרו דבר הם מטילים דופי במי שזהותו ב'ברית היהודית'.

הרטוריקה שלהם תמיד בנויה על מודל ה"כן, אבל":
"אנחנו בעד תיקון המערכת המשפטית, אבל למה לעשות את זה באופן שנתפס כדורסני ומפלג?"
"אנחנו אנשי ימין ובעד התיישבות, אבל חייבים להיזהר מלהקצין ולהפוך לחיות אדם."
"אנחנו בעד זהות יהודית, אבל למה להשניא אותה על אחרים ולגרום להם לעזוב את הארץ?"
"אני גם לא חושב שבג"ץ צריך להיות בעל כוח כל יכול, אבל החרדים הם איום קיומי על המדינה".
מבלי משים, רטוריקה זו מקבעת הנחות יסוד שנויות במחלוקת בלשון המעטה כעובדות מוגמרות.
היא מניחה שמאבק נחוש על התיישבות בארץ אל מול האויב הערבי גורר בהכרח אובדן צלם אנוש, או שתיקון מערכות ציבוריות והחזרת איזונים שנגנבו באישון ליל משמעו דורסנות.
מותר וצריך לשאול בתוקף – מה המסר שמנסה להנכיח לנו מי שקבע את המסגרות האלו?

הדוברים מציבים את עצמם בעמדת הצופה הביקורתי, בעוד הפועלים למען המחנה הלאומי והיהודי יישובים נזופים על ספסל הנאשמים

ג. בין בירור ערכי לטשטוש זהויות מקושט בכיפה

שאלות רטוריות אלו, גם אם הן נאמרות בנועם, גונזות בתוכן פירוש שלם על המציאות. זהויות הן דבר מגביל. מסורת היא דבר מדכא. חירות היא עבדות של האחר. הן מעבירות מסר סמוי כאילו נחישות אידיאולוגית נובעת ממניעים שליליים. בכך, **הדוברים מציבים את עצמם בעמדת הצופה הביקורתי, בעוד הפועלים למען המחנה הלאומי והיהודי יישובים נזופים על ספסל הנאשמים.**

למגמה זו ישנן השלכות מעשיות בשני צירים.

בציר הלאומי-אזרחי: ישנו ניסיון לעצב מחדש את הסיפור המאחד אותנו. במקום אתוס של מדינת לאום יהודית, מקודמים נרטיב של "נאום שבטים" ורב-תרבותיות מוחלטת, שבה כל ה'זהויות' – כולל ה'זהות הלאומית הערבית' – מקבלות מעמד זהה לה'זהות היהודית', מה שמטשטש את ייעודה של המדינה.

בציר הדתי: הרצון הבלתי-פוסק ב'הכלה' מוביל לעיתים לכרסום במעמדם של המוסדות המסורתיים, כדוגמת הגיור.

פריצת הגבולות בתחום זה עלולה להוביל לפגיעה במרקם היהודי המשותף עליו שמרנו לאורך הדורות, ולהוות פתח להתבוללות שקטה שתשפיע עמוקות על הרוב היהודי במדינה. את הספר 'המוות המוזר של אירופה' כבר קראתם?

ד. המחיר של רדיפה אחר הסכמה – כשמהות הופכת למגזריות

אחת הטעויות הנפוצות בקרב הציבור האמוני היא הניסיון המתמיד לזכות באישור מאותם חוגים ליברליים.

כאשר אישי ציבור ורבנים חשים צורך להתגונן, להתנצל, או להעניק לאותם גורמים משקל לא פרופורציונלי לגודלם באוכלוסייה, הדבר גובה מחיר חינוכי וציבורי כבד.

גישה זו משדרת לדור הצעיר שעמידה גאה על עקרונות מסורתיים דורשת התנצלות.

היא מחנכת לכך שהמנגנון המגזרי או הצורך ב'נראות ציבורית' נעימה חשובים יותר מכל מהות ערכית והאמת הפנימית של עם ישראל.

ה. להקשיב לדופק האמונה של הדור

המערכה העמוקה ביותר כיום אינה מתנהלת רק בשטח, אלא בעולם הרעיונות והתודעה.

ה'ברית היהודית המשותפת' – על כל גווניה – היא העוגן היציב של עם ישראל.

היא נובעת מחיבור עמוק לשורש המשותף של כולנו, חיבור למסורות ואמונות אבותינו.

מול ניסיונות של גורמים שונים לאתגר או לרכך את ה'זהות' הזו באמצעות שיח "מכיל" **כביכול**, אין מקום לרגשות נחיתות או להתנצלות.

החיבור הרחב והדור הצעיר בפרט מחפשים חזון, גודל ובהירות, ואינם נמשכים לניסיונות של ריצוי.

את הדרך קדימה לעם ישראל יובילו אלו שידעו להרגיש את דופק האמונה הפנימי של הדור – מתוך חיבור עמוק לשורשים, אהבה, ומעל הכל, גאווה במי שאנחנו ובמה שאנחנו מאמינים בו כבר אלפי שנים.

ועדה אחת, סיפור גדול

עזרא הימן 🖱️

כשצד אחד מבקש שוויון וצד שני מבקש שליטה מוחלטת, אין זו מחלוקת – זוהי שאלת קיום

א. הדדיות מול טוטאליות

בשבוע שעבר ראינו שוב מראות קשים של משפחות שכולות משני ארגונים שונים (מועצת אוקטובר ופורום דין וצדק) נאבקות זו בזו בנושא ועדת החקירה ל-7.10. מציאות קשה וכואבת. במבט ראשון הדבר נראה כמו עוד מריבה שבה כל אחד מושך לצד שלו, ואולי צריך 'להיפגש באמצע'. אך הסיפור הזה מזכיר במידה רבה את כל מה שקורה בשנים האחרונות בתוך החברה בישראל. **ואכן, הבנתו מלמדת הרבה על הסיפור הגדול.**

מבחוץ אפשר היה לחשוב, שכל צד מבקש שהנציגים שיש לו אמון בהם יבחרו את חברי ועדת החקירה. אך המצב שונה לגמרי: צד אחד מבקש ועדת חקירה שתמונה על ידי יצחק עמית ויעמוד בראשה שופט מבית המשפט העליון. הצד השני מבקש ועדת חקירה שתמונה בידי נציגים משני צידי המפה הפוליטית, שתייצג את השקפות עולמם של שני הצדדים ותזכה לאמונם. ברור לכל בר דעת איזה צד במפה הפוליטית מייצג יצחק עמית. מעל חצי העם בישראל הבהיר את דעתו בצורה ברורה, ששופטי בג"ץ אינם גוף נייטרלי.

כך שממש לא מדובר על מאבק של משיכה הדדית, כל אחד לכיוונו. מדובר על צד אחד המבקש ועדה שתיבחר יחד, וצד אחד המבקש הלכה למעשה בעלות טוטאלית על בדיקת הטבח.

הימין מבקש הדדיות וכללים שווים. השמאל מבקש שליטה טוטלית. וזה בדיוק הסיפור כולו, לא רק בעניין ועדת החקירה

ב. תרגיל הסקרים הגדול

הדורסנות הזו אינה נגמרת בעצם הרצון לבעלות טוטאלית על תהליך החקירה. כדי להצדיק ועדה שתמונה בידי יצחק עמית, יש לשכנע שהבחירה בו היא מוסכמת; ולכן מוכרחים להשתיק את קיומה של דעה אחרת, אף שהיא נחלת מחצית העם.

המשפחות השכולות של פורום דין וצדק זכות, פרט לכמה איים של הגינות, להתעלמות מוחלטת בתקשורת. חשבו על העלבון הצורב של כל כך הרבה משפחות שכולות, המקבלות הפניית עורף וגב מגופי תקשורת גדולים, **תוך הצגה מעוותת של קולן.**

נוסף על כך, הדורסנות נעשית במידה רבה דרך הסקרים: השכם והערב מציגים לנו סקרים מוטים, כדי לשכנע את הציבור ש'כולם' בעד הוועדה שימנה עמית.

כך מייצרים רושם שקרי, כאילו פורום דין וצדק הוא פורום קטנטן ללא תמיכה ציבורית. ויש אף המעיזים, ברוב חוצפתם, להפוך אותם ל'שליחי ראש הממשלה'.

אך סקרים אלה אפילו לא מביאים לפני ציבור הנשאלים את שתי האפשרויות כפי שהוצגו בתחילת המאמר.

שני סקרים אחרים, של שלמה פילבר ושל שמואל רוזנר, כן הביאו את שתי האפשרויות, והנה התגלה בהם שמחצית מכלל הציבור מבקשת ועדה עם ייצוג הדדי, והמחצית השנייה מבקש ועדה שימנה עמית. הגדיל לעשות הסקר של שמואל רוזנר באתר 'המדד', שבו התגלה שכאשר מציגים את שתי האפשרויות בצורה הגונה, **אופציית ה'הדדיות' זוכה לרוב עצום בימין, ואופציית ה'טוטאליות' של עמית זוכה לרוב עצום בשמאל.** בדיוק כמו בחלוקה בין שתי הקבוצות של המשפחות השכולות. לכן, העניין איננו המשפחות השכולות. העניין הוא הציבור. **הימין מבקש הדדיות וכללים שווים. השמאל מבקש שליטה טוטלית. וזה בדיוק הסיפור כולו, לא רק בעניין ועדת החקירה.**

צד אחד מבקש הדדיות. הצד השני מבקש טוטאליות. צד אחד מבקש כללים שווים. הצד השני אינו מכיר בלגיטימיות של הנהגת ימין

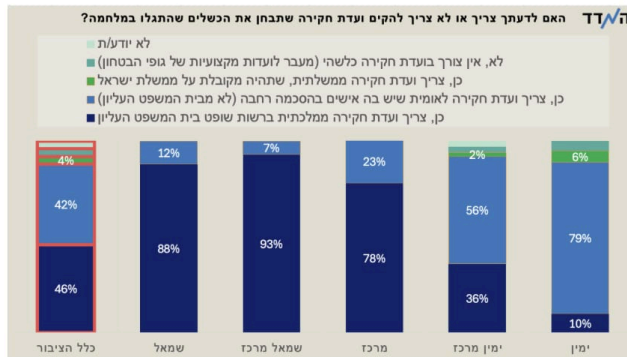
ג. ניסיונות ה'פשרה'

הגדילו לעשות קבוצות מסוימות – המתהדרות ב'חיבורים' וב'אחדות' – והציעו ששופט העליון נועם סולברג יצטרף ליצחק עמית במינוי הוועדה. קבוצות אלה כביכול שמעו והבינו את הבעיה, והציעו להשיב את הסימטריה על ידי מינוי משותף של עמית וסולברג.

איזו "נדיבות לב", או שמא אטימות לב, להחליט עבור ה'ימין' שסולברג מייצג אותו. **מתק שפתיים שכולו ניכור לקולו האמיתי של הימין.** מתק שפתיים שכולו אי הפנמה, שחוסר האמון של הימין בבית המשפט העליון הוא יסודי ומהותי, ולא נקודתי.

בהצעות מעין אלה יש סוג של ניסיון מצד 'השמאל' להטיל את חסותו על 'הימין' ולקבוע עבורנו מי רשאי לייצג אותנו.

סולברג הוא הדמות שהשמאל מאשר שתייצג את הימין. ניסיונות דומים נעשים כל הזמן בפוליטיקה, בתקשורת ובמקומות נוספים. **הזלזול זועק לשמיים, ויותר מדי פעמים הוא נסתר מן העיניים.**

ד. תמונת ההשתקפות של חוסר הדדיות

הסיפור הכואב הזה, שהעימות מחוץ לבית המשפט העליון היה רק קצה הקרחון שלו, הוא בדיוק העימות המתרחש כאן מתחילת הרפורמה. **צד אחד מבקש הדדיות. הצד השני מבקש טוטאליות. צד אחד מבקש כללים שווים. הצד השני אינו מכיר בלגיטימיות של הנהגת ימין.**

יש שיגידו: הם לא רואים את זה כך. אמת. הרבה פעמים הצד השני, מרוב שהוא טוטאלי, אינו רואה כלל את הטוטאליות שלו. הוא כל כך טוטאלי, שאין דעה אפשרית אחרת מלבד זו שלו; שאין הוא מוכן לראות שמערכת משפט שנועדה להיות נייטרלית, ובכך כל זכות קיומה, הפכה להיות פוליטית באופן מוחלט. **הוא כל כך טוטאלי, שהצד שהוא סוגד לו נתפס בעיניו אובייקטיבי ונייטרלי.**

מה שהזמין את המהומה בין המשפחות השכולות מחוץ לבית המשפט הוא בדיוק מה שיצר את המהומה על המינוי של דוד זיני ומינויים אחרים, והוא זה שיצר את המהומה סביב הניסיון לבקש מערכת משפט נייטרלית שאינה מערבת את מקצוע המשפט עם תפיסת עולם של שמאל ליברלי, **מערכת שיש בה דריסת רגל גם לציונות וליהדות, מערכת שנוכחים בה ערכי כלל העם ולא רק ערכי הקצה של השמאל הפרוגרסיבי.**

כאשר אנחנו מבינים שזהו הסיפור, אנחנו מפסיקים לספר לעצמנו סיפורים על הליכה אחד לקראת השני, כיוון שצד אחד ביקש זאת כבר מזמן ולא נענה. לא נותר אלא להבהיר בצורה ברורה מאוד שכל המשך קיומו כאן יחד, השותפות שלנו במדינה המדהימה הזו – הם אך ורק מתוך כבוד הדדי מלא, הן באיוש הוועדה שתחקור את הטבח, והן בזכות השווה לחתירה להנהיג כאן דרך. **ודווקא בזה תלוי קיומו יחד.**